

LATVIAN SONGS

EGILS SILIŅŠ, bass-baritone

MĀRIS SKUJA, piano

SKANI SOUND OF
LATVIA

Emīls Dārziņš 1875-1910

1. Teici to stundu, to brīdi / *Tell Me the Hour, the Moment* – Jānis Poruks, 1905 / 2'00
2. Kad būs as'ras izraudātas / *When All Tears Will Have Been Shed* – Jānis Poruks, 1905 / 2'52
3. Vēl tu rozēs plūc / *You Still Pick Roses* – Rūdolfs Blaumanis, 1900-1901 / 2'05
4. Aizver aciņas un smaidi / *Close Your Eyes and Smile* – Jānis Poruks, 1907 / 1'49
5. Sāpju spītes / *In Defiance of Pain* – Jānis Poruks, 1904 / 2'29
6. Mana laime / *My Happiness* – Helgi, 1903 / 1'26
7. Kā zagšus / *As if by Stealth* – Rūdolfs Blaumanis, 1902 / 1'51
8. Spāniešu romance / *Spanish Romance* – Vilis Plūdons after Alexander Pushkin, 1905 / 3'05

Jānis Kalniņš 1904-2000

9. Par katru stundu / *For Every Hour* – Kārlis Skalbe, 1937 / 2'13

Emīlis Melngailis 1874-1954

10. Zeltītās lapas / *Golden Leaves* – Rainis, 1904 / 3'18

Alfrēds Kalniņš 1879 – 1951

11. Rudēna zieds / *Autumn Flower* – Jānis Akuraters, 1906 / 4'32
12. Brīnos es .../ *I Wonder...* – Andrievs Niedra, 1901?1902 / 4'20

Jāzeps Vītols 1863 – 1948

13. Pie tava augstā, baltā loga / *Below Your High, White Window* – Jānis Poruks, 1907 / 2'09
14. Baltā bērza šūpolītē / *In a White Birch Cradle* – Anna Brigadere, 1908 / 2'40
15. Bīķeris miroņu salā / *The Goblet on the Isle of the Dead* – Jānis Poruks, 1907 / 2'45
16. Kokļu skaņas / *The Sound of Kokles* – Mārtiņš Johansons, 1903 / 3'23
17. Orhidejas sapnis / *The Orchid's Dream* – Fricis Bārda, 1918 / 3'22
18. Aizver aciņas un smaidi / *Close Your Eyes and Smile* – Jānis Poruks, 1904 / 1'49
19. Man prātā stāv vēl klusā nakts / *I Still Recall That Quiet Night* – Valdis, 1903 / 2'16
20. Klausies, spulgačī! / *Listen, Bright-Eyed Maiden!* – Eduards Zeibots, 1903 / 2'35

Jānis Medīnš 1890 – 1966

21. *Aka / The Well* – Fricis Bārda, 1925 / 2'02

22. *Glāsts / A Caress* – Atis Ķeniņš, 1932 / 2'30

Tālvāldis Ķeniņš 1919 – 2008

23. *Miestiņš / The Village* – Pēteris Aigars / 3'02

Bruno Skulte 1905 – 1976

24. *Sapņu zeme / Dreamland* – Kārlis Zāle, 1947 / 3'08

Arvīds Žilinskis 1905 – 1993

25. *Aktiera mūžs / An Actor's Life* – Alfrēds Krūklis, 1961 / 2'33

Egils Siliņš, bass-baritone

Māris Skuja, piano

Sound engineer: Normunds Slava

Booklet text: Ināra Jakubone

English translation: Amanda Jātniece

English translation of song texts: Laima Asja Bērziņa

Design: Gundega Kalendra

Photos: Jānis Deinats

Executive producer: Egils Šēfers

LMIC/SKANI 045

Recorded live at Dzintari Concert Hall, October 31, 2015

©© LMIC, Riga 2016

LATVIAN MUSIC
INFORMATION CENTRE

VALSTS
KULTŪRKAPITĀLA FONDS

The concert by Egils Siliņš presented on this CD took place on October 31, 2015, at the Dzintari Concert Hall in Jūrmala, Latvia. A century ago this area was called Edinburgh. Its railway station by the Gulf of Riga received such an exotic name in honour of the marriage of the Grand Duchess Maria Alexandrovna of Russia (daughter of Tsar Alexander II) to the Duke of Edinburgh in 1874. And it was to Edinburgh – not yet known as Dzintari – that the Latvian composer Emīls Dārziņš often came in the summers over a century ago to listen to concerts at the open-air stage in Horn's Garden, and then rush back to Riga to write another review. He even ended one of his last reviews with the words "swearing on all the missed trains...." But, unfortunately, he did not miss the train that led to his death in an accident near the Zaslauks station in Riga.

Dārziņš died at the end of the summer of 1910. This means that most of the music in Siliņš' concert programme was written well over a century ago. Today these songs are considered classic Latvian art songs. Did Dārziņš, Vītols, Kalniņš and Melngailis ever ponder that while writing their songs? I doubt it. There was little time for daydreaming back then.

In 1901, the 25-year-old Dārziņš and 22-year-old Alfrēds Kalniņš left St. Petersburg and the St. Petersburg Conservatory before having finished their studies. They felt it was much more important to return to their homeland and begin working on the creation of Latvian music, rather than wait around to receive their diplomas. We can only imagine how determined and idealistic they were to have such dreams, to undertake such a grand task and to admirably accomplish it.

Only a year later Dārziņš wrote about Kalniņš' art songs: "Two notebooks of new songs would be an insignificant event for any large cultural nation. But for us it is a noteworthy occasion. We cannot yet count our own composers in the tens, and it is no difficult task to count their compositions. We have masterpieces of choral music that surpass those of foreign composers, and we have considerable collections of folk songs and music, but that is almost all we have. We still have no operas, and the genre of symphonic music has also only been touched upon. By this I do not mean to reproach our composers. The contemporary Latvian artist is like a plant that is able to survive severe winters. Poor living conditions, then long and both physically and spiritually overwhelming years of study at the conservatory, then real life with all of its demands, coldness and ruthlessness. Much talent and much joy for life is thus lost. They pass into obscurity 'with no work, no fruits, no summer', as the poet Rainis sang."

Dārziņš was the only Latvian composer of the day to dare to remain and settle in Riga – to accept real, cold and ruthless life in that city.... Baltic-German culture dominated in Riga at that time, and there was simply no work in the city for young Latvian cultural figures. Kalniņš soon left for Pärnu, Emīlis Melngailis moved to Tashkent, and older composers such as Jāzeps Vītols and Andrejs Jurjāns had already settled in St. Petersburg and Kharkov, where they remained until the end of the First World War.

And, despite the fact that his work as a music critic took up much of his time and energy, Dārziņš' concert reviews and descriptions of his colleagues' work never lost that feeling of idealism. With all the means available to him, including his concert reviews, he continued to unyieldingly fight for the education of the Latvian people and encourage them to actively develop their spiritual lives.

The fate of both Dārziņš himself and his works is cruel but also unique. He wrote 17 songs for a cappella choir and 19 art songs as well as the unbelievably popular *Valse mélancolique* for symphonic orchestra, and that is all. But his early death is not the only determining factor in the relatively small amount of work he left behind. Rather, he held himself and art in general to very high standards. "Dilettantes always think artists are a kind of automaton, which need only lift its hand in order for pearls to pour out of its sleeve. They forget that the work of every artist is the result of years of suffering, his unquenchable longing and the most secret movements of his soul, that with each new work he gives us a piece of his flesh and blood, that every new work is a grain of gold that comes to light only after a lengthy polishing and purifying," he wrote, not to justify his own method of working, but of art in general. However, it is probably due to Dārziņš' very high standards of quality that each and every one of his songs are now an integral part of our choral repertoire and every one of his art songs continues to be performed at concerts by the country's best artists.

Dārziņš' comments about his colleagues' music not only characterise it very precisely, but also often help us to understand his own aesthetic views.

Regarding Vītols' songs, for example, Dārziņš pointed to his special style, in which everything superfluous is cast aside and in which a certain striving towards clarity and simplicity can be heard. "His expression is short and definite, plastic – not too much, not too little. His musical language is convincing, full of feeling but never sentimental even in its most lyrical sections." Vītols' imagery ranges from the intimate poetry of nature that is "quiet, lucid, crystal clear, without longing or sorrow, like a clear, starry winter night" (*The Sound of Kokles*) to the poetry of love (*Below Your High, White Window*). Dārziņš called the latter song a beautiful romance that is "full of rosy love poetry, a poetry that has no hint of sickly sweetness nor sorrow or mourning". As confirmation of "how diverse are the strings of Vītols' kokle", he mentioned his epic *A Goblet on the Isle of the Dead*, full of demonic fantasy, as well as *In a White Birch Cradle*, which reflects the tone of folk songs. Both songs are now considered masterpieces of Latvian classical music. "Technically speaking, the song's melody is easy to sing. But only few will be able to deliver what is inside the melody," wrote Dārziņš about Vītols' music.

Regarding Alfrēds Kalniņš' music he wrote: "From the very first measures we realise that we have a poet in front of us, a poet whose intentions are expressed through sound." "Nature, our northern Nature, our Latvian lands, our birch groves – that is what Kalniņš turns to for inspiration for his creative endeavours. And he has, and will have, no match when it comes to transforming this inspiration into sound..." "Every strain of the accompaniment to *I Wonder* is like a complete painting. (..) It is a poetry of longing, an unsatisfiable longing for tranquillity, home, homeland, something unattainable and unsummonable, a longing for lost happiness and love."

Elsewhere, when writing about Kalniņš' music, Dārziņš touched upon the dominating aesthetic expressions of his time: "This lyricism of the long-suffering soul, which we now encounter in modern art and which is the result of the greatest of spiritual battles and the deepest of suffering – and, in addition, which our own poets, such as [Jānis] Poruks and Aspazija, have also used to greater or lesser extent in their best works – this deepest of lyricisms is virtually a b s e n t from Kalniņš' work. Kalniņš is not a tragic artist, he is not a *Weltschmerz* poet, he is not a 'Decadent'. And thus I believe that Kalniņš' music, no matter how deep it may

be, still does not resound in the most hidden corners of the soul, still does not touch the finest tendrils of the soul. Only in a few of his works does he approach this deep lyricism."

Paradoxically, by saying what Kalniņš' music reveals what his own songs do have. They possess an elegiac melancholy and tragedy-tinted emotion that characterised turn-of-the-century art as a whole. It has motifs of sorrow, loneliness and lost expectations that were aroused in Latvian poetry of the day by the collapse of ideals in the face of real life and the indifference and incomprehension of the people. Dārziņš was also sometimes called a Decadent, to which he responded that almost every tragically toned piece of art was called Decadent at that time. The opposite to the prevailing pessimism of the day was born in the call for counteraction and unity inspired by the Revolution of 1905, and this entered Latvian music through the poetry of Rainis.

In this CD, we hear Emilis Melngailis' interpretation of Rainis' *Golden Leaves*. Inspired by the powerful ideals of the day, Melngailis saw the ideals of his own creative output in the uniformity and optimism of Latvian folkloric awareness. He always prided himself in the fact that he was unable to be sensitive and did not understand what Kalniņš and Dārziņš meant by mood (Stimmung). Regarding Melngailis' music, Dārziņš once wrote: "If ideal simplicity and authentic depth of emotion are combined to such great extent in a single work, then that work must be called a work of art. And moreover, a Latvian work of art."

Dārziņš' statements truly help us to feel and understand the era in which most of the songs on this CD were composed, and they let us recognise their significance as well as the significance of their creators, not only in the past but also today.

Siliņš' selection of songs, for its part, lets us enjoy the music via a broad range of themes and emotions. On this CD we hear romances inspired by the St. Petersburg tradition and never lacking in enthusiasm and exaltation (Vitols' *Below Your High*, *White Window* and *I Still Recall That Silent Night*; Dārziņš' *Spanish Romance*), intimately fragile love poetry (Dārziņš' *Tell Me the Hour*, *the Moment* and *Close Your Eyes and Smile*), resignation (Dārziņš' *You Still Pick Roses* and *In Defiance of Pain*; Kalniņš' *Autumn Flower*), folkloric naïveté (Vitols' *Listen, Bright-Eyed Maiden* and *In a White Birch Cradle*), reflections of symbolism (*A Goblet on the Isle of the Dead*) and even narratives reminiscent of a Hitchcock film (*The Orchid's Dream*).

In addition to Dārziņš' songs, there is even a greater number of Vitols' songs on this CD. Latvians tend to consider Vitols the most influential Latvian composer of the first half of the 20th century and practically the symbol of Latvian classical music in general. This is based on his importance in the development of Latvian classical music and its music institutions and on his great authority and invaluable significance in his work as a pedagogue. When the Republic of Latvia declared independence in 1918, Vitols became the rector of the newly established Conservatory of Latvia and, with only short breaks, remained in the position until 1944, when he fled into exile. Siliņš' recordings also include compositions by several of Vitols' students: Jānis Kalniņš, Bruno Skulte, Arvīds Žilinskis and Tālovaldis Ķeniņš. It seems that, despite having been composed in the mid-20th century or even later, they are united by the presence of some archetypical character of the art song, a reflection across time of a noble, Schubert-like vocal poetry. Of course, with one exception – Ķeniņš' humorous *Miestiņš (The Village)*, which portrays the charm of the village.

Before **bass-baritone Egils Siliņš'** debut at the Royal Opera House in London's Covent Garden in 2011 in the role of the Flying Dutchman, Michael Church, a reviewer at *The Independent*, wrote: "With all his success, he's become a sort of Flying Dutchman himself. I catch him in London between performances in St. Petersburg (the day before) and Zurich (the day after). He has bases in Germany, Spain and Latvia: 'In the last 10 years, I've never spent more than three weeks at a time in any one place. And I like this life.'"

Siliņš studied at the Latvian Academy of Music in Gurijs Antipovs' singing class and Leonīds Vigners' opera class. He actively participated in competitions at the beginning of his career and has won ten international competition prizes. He debuted at the Latvian National Opera in 1988 in Arrigo Boito's opera *Mefistofele* and began his international career a few years later at the Vienna Volksoper again in the role of Méphistophélès (in Gounod's *Faust*). Siliņš' repertoire also includes the role of Méphistophélès in Berlioz's *La damnation de Faust*.

Siliņš has performed at La Scala in Milan, the Metropolitan Opera in New York City, the Covent Garden Royal Opera House in London, the Opéra Bastille in Paris, the Vienna State Opera and the Vienna Volksoper, the opera houses in Barcelona, Munich, Zurich, Dresden, Berlin, Hamburg, Chicago, Tokyo and many others as well as countless festivals in Europe, Asia and America, such as Tanglewood, Savonlinna, Glyndebourne, Bregenz, Nomori and others. He has performed in productions conducted by Andrew Davis, Colin Davis, Daniele Gatti, Nikolaus Harnoncourt, Christian Thielemann, Zubin Mehta, Riccardo Muti, Seiji Ozawa, Mariss Jansons, Andris Nelsons and many others.

Even though he has sung a great variety of roles – from Escamillo to Oedipus, from Jochanaan to Iago, from Wotan to the Demon (Siliņš is often referred to as the god and demon of opera), numbering close to one hundred roles in all – he has lately been in demand as a superb interpreter of Wagnerian heroes. He has also performed oratorical and symphonic works by Mozart, Beethoven, Mendelssohn, Brahms, Dvořák and Shostakovich.

In 2013, Siliņš received the Latvijas Gāze award for best soloist at the Latvian National Opera for his role as Wotan in the Opera's production of Wagner's *Ring Cycle*. He is also a three-time winner of Latvia's Grand Music Award (1996, 2003, 2014) and a recipient of the Order of the Three Stars. He was named the year's best singer in Croatia in 2011. Together with Māris Skuja, Siliņš has recorded songs by Tchaikovsky, Rachmaninoff and Mussorgsky. He has participated in recordings of the operas *Die Valküre* (Marc Elder), *Aleko* (Vladimir Fedoseyev), *Rinaldo* (Harry Bicket), *Samson and Delilah* (Colin Davis), *The Demon* (Fedoseyev) and *Les Noces* (Vladimir Ashkenazy) as well as recordings of religious music by Schubert and Mozart and the Sony Classical CD *Wagner in Switzerland* with Zurich's Tonhalle Orchestra and conductor David Zinman.

Today, Siliņš mostly devotes himself to large musical projects such as vocal symphonic works or operas and has been performing ever fewer solo concerts. In an interview with Latvijas Radio before his solo concert in Dzintari, he stated: "I often need only two days in Latvia in order to regain my energy. I'm very much looking forward to performing in Latvia, and I particularly wish to sing Latvian music. For some time now I've thought that Latvian vocal chamber music has been undeservedly forgotten. In describing these songs,

I must say that we Latvians are quite sorrowful – we lack happy songs! But what's special are the songs' lyrics, which caress the Latvian's soul. Who else will popularise them if not ourselves, and why not soloists with recognised names?" Siliņš believes that "if performed well, the music will definitely be of interest to audiences abroad as well. We have so much good music. We shouldn't be afraid; we should instead sing and play."

•
Pianist Māris Skuja studied not only piano but also composition and music theory at the Latvian Academy of Music. He was a répétiteur at the Latvian National Opera from 1974 to 1990, about which Egils Siliņš commented: "Māris and I have worked together for 30 years already. I remember that we started when I was still a student in my final year at the Latvian Academy of Music, in 1985 or 1986. I gradually began singing at the Opera, and Māris was like a magnet, a person all of the singers wanted to work with during rehearsals."

Skuja has been working at the Graz Opera in Austria since 1991 and has been directing the opera studio there since 2002. He has regularly performed at the Bevedere Competition in Vienna and is often a jury member at various competitions. As a répétiteur, he has participated in the preparation of over 100 productions of operas, oratorios, cantatas and operettas. He has worked with many distinguished musicians, including Ana Pesar-Jerič, Yvonne Naef, Adrienne Pieczonka, Gabriele Lechner, Harry Peeters and Andrzej Dobber. He has performed in France, Finland, Sweden, Poland, Canada, Czech Republic, the United States and Switzerland.

Jānis Poruks

Teici to stundu, to brīdi

Teici to stundu, to brīdi,
Kad tu man roku sniegsi!
Jeb vai tu mūžīgi mūžam,
Ka mani mīli, liegsi?

Man saules dienās teic puķes,
Ka manu laimi tu glabā!
Nāc sniedz man savu roku,
Tu neizsakāmi labā?

Man saules dienas drīz zudīs
Un puķes nobālēs lejās!
Nāc sniedz man savu roku,
Lai laime staro mums sejās!

Teici to stundu, to brīdi,
Kad tu man roku sniegsi!
Jeb vai tu mūžīgi mūžam,
Ka mani mīli, liegsi?

Jānis Poruks

Kad būs as'ras izraudātas

Kad būs as'ras izraudātas,
Kad būs izpriecejis prieks,
Mīlestība izmīlēta,
Mani apņēms nāves miegs.

Tad uz kapiem neej, mīļā,
Neej mani modināt;
As'ras, priekī, mīlestība
Nedrīkst mani valdzināt.

Lai uz kapa zied tik rozes,
Lai ap mani dabaklus;
Lai tie, kas man bij tik mīļi,
Visi man pie sāniem dus...

Jānis Poruks

Tell Me the Hour, the Moment

Tell me the hour, the moment,
When you will give me your hand!
Or will you forever deny
That you love me?

On sunny days flowers tell me,
That you are the keeper of my happiness!
When will you tell me so yourself,
You – so indescribably good?

My sunny days will soon disappear
And the flowers will fade in the valleys!
Come, give me your hand,
Do give me your hand,
So that our faces are radiant with joy!

Tell me the hour, the moment,
When you will give me your hand!
Or will you forever deny
That you love me?

Jānis Poruks

When All Tears Will Have Been Shed

When all tears will have been shed
All happiness enjoyed,
Love loved,
Then the sleep of death will enfold me.

Don't go to the graveyard then, my dear,
Don't go to wake me;
Tears, joy, love
Must not captivate me.

Let only roses bloom on my grave,
Let the silence of nature surround me;
Let those, whom I loved so much,
All sleep by my side...

Rūdolfs Blaumanis

Vēl tu rozēs plūc

Vēl tu rozēs plūc nenotvīkdama,
Matos spraudi tās vēl bez nodoma.
Vēl tu uzsmaidi visai pasaulei,
Vēl tu nezini sava skaistuma.

Paies laiciņš īss, un tu nosarksi,
Birzes maliņā māsas ieraugot.
Un tu plūksi tās vienam vienīgam,
Un tu smaidīsi vienam vienīgam.

Karsti slavēs viņš Tavu skaistumu,
Bet es staigāšu kā pa rudeni.

Jānis Poruks

Aizver actiņas un smaidi

Aizver actiņas un smaidi,
Noliecies pie manas krūts:
Atteikšanās, vientulībā
Ar jau diezgan ilgi būts.

Aizver actiņas un smaidi,
Sapņi lai mūs projām nes
Turp, kur mīlestības viļņos
Izkustu mums dvēseles.

Aizver actiņas un smaidi,
Noliecies pie manas krūts.

Jānis Poruks

Sāpju spītes

Es neteikšu, ko mīlēju,
Līdz svēts un taisnis būšu,
Līdz tumsību es izbrīdis,
Pie skaidrības reiz kļūšu.

Pie viņas ceļos kritīšu
Un teikšu savu prieku,
Ka beidzot tak par upuri
Es debess gaismai tieku.

Ja viņa mani atraidīs,
No sevis projām dzīs,
Tad mūžīgi man asaras
Par netaisnību līs.

Rūdolfs Blaumanis

You Still Pick Roses

You still pick roses without blushing,
Place them in your hair without intent.
You still smile at all the world.
You are still unaware of your beauty.

A short time will pass, and you will blush
Seeing your sisters at the edge of the birch grove.
And you will pick them for your one and only,
And you will smile for your one and only.

Fervently he will praise your beauty.
But I shall be left as if in autumn.

Jānis Poruks

Close Your Eyes and Smile

Close your eyes and smile,
Let me hold you in my arms:
Self-denial and loneliness
We have had for long enough.

Close your eyes and smile,
Let our dreams carry us away
To where in waves of love
Our souls can melt and fuse.

Close your eyes and smile,
Let me hold you in my arms.

Jānis Poruks

In Defiance of Pain

I shall not say whom I love
Until I am sanctified and righteous,
Until I have waded through darkness
And reached purity.

I shall fall on my knees before her
And tell of my happiness,
That at last I can offer myself
To the light of heaven.

If she rejects me,
And drives me away,
Then my tears will flow forever
For such injustice.

Helgi

Mana laime

Ļauj glaudīt tavus matus
Ar laimes as' rām man,
Lai nāves sarmu mūžam
To cirtās nepaman'!

Ļauj skūpstīt vaigus un pieri,
Un grumbas izzudīs,
Un lūpas ziedoņa priekā
Kā citkārt uzsmaidīs.

Tev savu sirdi došu,
Ja tava lauzta kļūs:
Pie tavas krūts tad miršu,
Tā mana laime būs.

Rūdolfs Blaumanis

Kā zagšus

Kā zagšus, tik lēnām, tik klusītiņām
Bez puteņiem un bez vētras
Nu ziedonis ir atnācis,
Zied lazdas, zaļo jau mētras.

Kā zagšus, tik lēnām, tik klusītiņām,
Tā pašam nezinoti
Pret tevi iedegusies sirds
Un kvēlo nu ļoti, ļoti.

Vilis Plūdonis pēc A. Puškina

Spāniešu romance

Nakts sumināts, gaiss klusi šņāc,
Gvadalkvīra skrej un krāc...

Mēness zeltu lecot laista;
Klusu! Klau, kur čītar!
Spāniete, lūk, smuīga, skaista,
Atspiežas uz balkona.

Nomet sagšu, eņģel balto,
Parādies kā liljas zieds.
Un caur margu čugunkalto
Daiļkājīņu laukā liec!

Nakts sumināts, gaiss klusi šņāc,
Gvadalkvīra skrej un krāc...

Helgi

My Happiness

Let me caress your hair
With tears of happiness in my eyes,
So that death's hoar frost
May never be detected in its locks!

Let me kiss your cheeks and forehead,
And the wrinkles will disappear,
And your lips will smile
With the joy of spring as in former times.

I shall give you my heart
If yours breaks:
I shall die close to your bosom,
That will be my happiness.

Rūdolfs Blaumanis

As if by Stealth

As if by stealth, so slowly, so quietly,
Without snowfalls and storms
Spring has now arrived,
Hazels are in flower, shrubs already green.

As if by stealth, so slowly, so quietly,
Without my knowing it
You have come into my heart
And it is burning so ardently now.

Vilis Plūdonis after Alexander Pushkin

Spanish Romance

With night setting in, there's a quiet hiss in the air,
The Guadalquivir River rushes by roaring...

The rising moon scatters gold;
Quiet! Listen, the zither!
Look! A Spanish woman, slender, beautiful,
Leans against the balcony.

Throw off your shawl, angel in white,
Emerge as a lily flower.
And through the wrought iron railing
Show yourself and your beauty!

With night setting in, there's a quiet hiss in the air,
The Guadalquivir River rushes by roaring...

Kārlis Skalbe**Par katru stundu**

Par katru stundu Dievam pateicos,
 Par elpu vienu,
 Par katru nodzīvoto dienu.
 Un ja ar man tik sāpes tiek,
 Par katru stundu Dievam pateicos,
 Ka viņš man dzīvot liek.
 Man arī aiziet būtu prieks
 Kā aiziet strauti, pazūd sniegs.

Rainis**Zeltītās lapas**

Cik lēni vilkās,
 Kā svina korpēm,
 Šī kūtrā nakts.

Kā dzisis gaisa jau
 Dzīves pukstiena
 Vājš taks,

Un galviņu lieca
 Pie zemes krūts
 Zaļajā zāle,

Bez elpas gaidīja
 Mežs un putni,
 un visa tāle----

Ko jūs vēl skumstat,
 Jūs jaunās dvēseles,
 Tik zaļi sārtas?

Pēc kūtrās nakts
 No rīta vēja
 Jūs pirmās skartas!

Lūk, zeltītās lapas
 Trīs kalnā
 Bērzu galotņu zaros.

Tās jūs, tās pirmās,
 No laimes mirdzot,
 Peld austras staros.

Tās junda rītu
 Bez bailēm šalcot,
 Kaut stingušas salnā.

Un cauru dienu
 Ar sauli runā
 Augstajā kalnā.

Kārlis Skalbe**For Every Hour**

I thank the Lord for every hour,
 For each breath I take,
 For every day I have lived.
 And even if I suffer only pain,
 I thank the Lord for every hour
 That he bids me live.
 To die would also give me joy,
 As streams die out, as snow disappears.

Rainis**Golden Leaves**

How slowly drags
 This interminable night,
 As if wearing lead shoes.

As if no longer there,
 The weak throb of life's pulse
 Is already petering out.

And the green, green grass
 Hangs down its head
 Embracing the earth.

The forest, the birds
 And all the world around us
 Is waiting, breathless.

Why are you still grieving,
 Young souls,
 So green and rosy?

After the interminable night
 You are the first to be touched
 By the morning wind!

Behold! The golden leaves
 Quiver on the top branches
 Of the birches on the hill.

They are you, those first ones
 Radiant with happiness,
 Bathed in the dawning light.

They herald the morning
 Fearlessly rustling,
 Though numbed by the frost.

And the all day long
 On the high hill
 They talk to the sun.

Jānis Akuraters
Rudeņa zieds

Smalks miglas lietus,
dzeltenas lapas
un klusums...

Pēdējie ziedi,
pēdējās skaņas
un klusums...

Pēdējās asaras,
pēdējās skumjas
un ceļam gals,
un ceļam gals...

Andrievs Niedra
Brīnos es...

Brīnos es, kad rudens diena
Tur aiz priedēm taisās aust:
Kā pie ceļinieka krūtīm
Vārī tu tik droši snaust?

Ne tu zīni, kur tam sēta,
Nedz kurp liktens viņu sauc,
Kādus priekus, kādas likstas
Dzīve viņa kausā jauc.

Mūsu kāzu drūmo dziesmu
Gāršā vētra dziedāja;
Bērzi vēsas sūnu ciskas
Raibām lapām kaisīja.

Vakar tur aiz meža slēdzās
Tev uz mūžu tēva nams,
Ceļš uz manu dzimto zemi
Nenospraudīts, nezināms.

Klau! Caur kokiem rīta vēsma
Iet jau rasu birdināt,
Un tu dziļā miegā smaidi...
Žēl man tevi modināt!

Brīnos es, kad rudens diena
Tur aiz priedēm taisās aust:
Kā pie sveša bēgļa krūtīm
Vārī tu tik saldi snaust!

Jānis Akuraters
Autumn Flower

A mist of drizzling rain,
yellow leaves
and silence...

The last flowers
the last sounds
and silence...

The last tears,
the last blues
and the end of the road,
and the end of the road...

Andrievs Niedra
I Wonder...

I wonder – when the autumn day
Is almost dawning there beyond the pines –
How you can sleep so fearlessly
In the arms of a traveller.

You know not where his home is,
Nor where his destiny calls him,
Nor what pleasures, what troubles
Life has in store for him.

In the vast forest the storm sang
Our wedding's gloomy song;
Birches strewed our chilly moss bed
With colourful leaves.

Yesterday, beyond the forest there,
Your father's house was closed to you forever,
The road to my native land
Unmarked, unknown.

Listen! A morning breeze wafts through the trees
And begins to scatter the dew,
And in a deep sleep you smile...
I am sorry to have to wake you!

I wonder – when the autumn day
Is almost dawning there beyond the pines –
How you can sleep so fearlessly
In the arms of an unknown fugitive?

Jānis Poruks

Pie tava augstā, baltā loga

Pie tava augstā, baltā loga
Jau klusi sniedzas rīta blāzma,
Un priekšgars sarkst, it kā tas justu,
Ka mana mīlestība tuvu.

Mirdz debesis, mirdz zeme sārti,
Mirdz lapās, ziedos šķīsta rasa,
Un priekšgars izšķiras, pie loga mirdz baltais tēls –
Mans mūža sapnis.

Anna Brigadere

Baltā bērza šūpolītē

Baltā bērza šūpolītē
Guļ kā balta vīzbulīte
Sīka, maza mūs' māsīte,
Aijā, aijā.

Tāl' aiz zaļās jūras viņa
Sarkanrožu debestiņā
Nolaidās no mēnestiņa,
Aijā, aijā.

Mēness sidrablaivu lēja,
Liljas ziedu buras sēja,
Māsiņ' jūru atpeldēja,
Aijā, aijā.

Un caur biezu mežu vienu
Gar tīnekļa pavedienu
Gāja nakti, gāja dienu,
Aijā, aijā.

Gāja dienu, nakti gāja,
Kad pienāca mūsu māja
Nu vairs ceļa nezināja,
Aijā, aijā.

Vecais tēvs ar gudru ziņu,
Vīla viņu, sauca viņu,
Pa atslēgas caurumiņu,
Aijā, aijā.

Jānis Poruks

Below Your High, White Window

Quietly, the morning glow has already reached
Your high, white window,
And the curtain blushes, as if it feels,
My love is near.

The sky, the earth shines with a rosy glow,
Chaste dew glistens on leaves and flowers,
And the curtains part, at the window
Your radiant figure – my life's dream.

Anna Brigadere

In a White Birch Cradle

In a white birch cradle
Our tiny little sister
Sleeps like a white anemone,
Rock-a-bye.

Far beyond the green sea
In a cloud of red roses
She floated down from the moon,
Rock-a-bye.

The moon fashioned a silver boat,
Fastened sails of lily flowers,
Our dear sister sailed across the sea,
Rock-a-bye.

And through a forest,
Following a cobweb thread,
Walked day and night,
Rock-a-bye.

Walked day and night.
When she came to our house
She no longer knew the way,
Rock-a-bye.

Grandfather knowingly
Enticed her, called to her
Through the keyhole,
Rock-a-bye.

Jānis Poruks

Biķeris mironu salā

Tālu, aiz kalniem, aiz jūrām,
Balajā mironu salā,
Spiguļo milzīgs biķer's
Dzintara kalna galā.

Zelta biķerī
Vīnā dzeltenā laistās stari,
Saulei lecot,
Kad mostas mirušo dzērāju gari.

Dziesmai skanot pār jūru,
Gari uz biķeri steidzas,
Lai pēc dzeltenā vīna
Dvēseles slāpes reiz beidzas.

Biķerī dziļi jo dziļi
Nogrimst cilvēces slāpes.
Miruso gari pēc nāves
Lai vairs nejestu sāpes.

Mārtiņš Johansons

Kokļu skaņas

Dzirdu kokļu skaņas skanam
Burvīgajā tālumā.
It kā debess zvanus skanam
Klusā, skaidrā vakarā.

Zvaigznes mirdz tik spožas, skaistas
Velvē zilā, mūžīgā,
Sniega pārslas zib un laistās
Mežā klusā, snaudušā.

Un es vientuļš plašā laukā
Jausmi klausos tālumā,
Dabas miers un skaņa jauka
It kā sapnī midzina.

Jānis Poruks

The Goblet on the Isle of the Dead

Far beyond hills, beyond seas,
On the pallid Isle of the Dead,
A gigantic goblet gleams
Atop an amber hill.

In the golden goblet, in the wine
Golden-yellow, shafts of light shimmer
When, with the rising of the sun,
The spirits of the thirsty begin to stir.

With the sound of song across the sea,
The spirits hasten towards the goblet
To let the yellow wine release
At last the anguish in their souls.

Deep, deep down in the goblet
Human longing drowns,
So that the spirits of the dead
Need no longer feel pain.

Mārtiņš Johansons

The Sound of Kokles

I hear the sound of kokles playing
In the distance, so enchanting,
Like the sound of heavenly bells
In the clear, quiet evening.

The stars are shining so brightly, so beautiful
In the eternal blue vault of heaven,
Snowflakes shimmer and glisten
In the quiet, drowsy forest.

And – all alone in the open field –
I listen to new tidings borne from afar,
The peace of nature and the delightful sound
Seem to lull me and let me dream.

Fricis Bārda

Orhidejas sapnis

Palagos baltos aiz tumšajām rūtīm
 Guļ orhideja ar atsegtām krūtīm.
 Mēnesis liepzaros ligojas, svārstās,
 Pa sudraba tvanu ar rasu bārstās.

Mirdzošām rokām caur rūtīm liecās,
 Zemu pa kairajām krūtīm liecas.
 Redz gulētāja: balts bruņinieks mirdz,
 Pienāk un saka : te mana sirds!

Bet nu nemšu tavu tik asiņainu,
 Es atzīstu sīru šlepeno mainu.
 Un pieplok viņš skūpstā pie krūtīm, ak Dievs,
 Ne elstot, ne kliegt vairs, ne atņemties.

Bet krūtīs deg brūce
 Un kaislīgas lūpas asinis sūc.
 Līdz pagurstot mokās tā sakustas
 Un acis kā nemanā atveras.

Stāv logā mēnesis
 Sudrabā tērpies.
 Uz krūtīs dreb zirnekļis,
 Asinis piesūcies.

Valdis

Man prātā stāv vēl klusā nakts

Man prātā stāv vēl klusā nakts,
 Kad bijām krasta malā,
 Un skaidro zvaigžņu spožais stars
 Ap mums kad līdināja.

Kad tava mīļā roka,
 Tad šo manu karsti spieda,
 Un mēness mūsu laimei
 Tur tik laipnus starus deva.

Man prātā vēl tavs siltais skats,
 Kas tad man sirdī krita,
 Un viln's pie kājām glaudās mums,
 Kā mīlestības lūdzot.

Man prātā vēl, kā lūpas tu
 Pret manām lūpām spiedi,
 Un vilņi, zvaigznes un viss,
 Aiz laimības šīs zuda.

Fricis Bārda

The Orchid's Dream

Between white sheets, behind the dark windowpanes
 An orchid sleeps with her breasts bared.
 The moon in the lime tree branches sways to and fro,
 Scattering dew in the silvery haze.

Reaching through the panes with glittering hands,
 He bends low over the enticing breasts.
 The sleeper sees a shining white knight,
 He approaches and says: here is my heart!

But now I shall take yours, so full of blood,
 I recognize the secret exchange of hearts.
 And, with a kiss, he flattens himself against her breast, good God!
 No chance to sob, or shout, or regain control.

But the wounded breast burns
 And the passionate lips suck blood.
 Until weary from pain she stirs
 And opens her eyes as if in a daze.

In the window stands the moon
 Attired in silver.
 On her breast a spider trembles,
 Full of sucked blood.

Valdis

I Still Recall That Quiet Night

I still recall that quiet night
 When we were on the shore,
 With the clear bright starlight
 Shining all around us.

When your dear hand
 Ardently pressed mine,
 And the moon granted our happiness
 Such benevolent rays.

I still recall your warm look,
 It fell into my heart then,
 And a wave caressed our feet
 As if asking for love.

I still recall how you pressed
 Your lips against mine,
 And waves, stars and all else
 Vanished in this ecstasy.

Eduards Zeibots

Klausies, spulgačī!

Klausies, spulgačī, mazā zeltainīt,
Kādu meitiņu es, lūk, pazīstu:
Augumiņš tai stalts, vaidziņš sārti balts,
Rožu lūpiņas, zilās actiņas.

Skaisto galviņu, cēli paceltu,
Matu sprodziņas puško zeltotas,
Skūpstā pieriti un ap mutīti
Mīļi lakstojas, skūpstīt ilgojas.

Reizēm dobulīts, Mildas milulīts,
Rādās vaidziņā lielā šķelmībā .
Tad tai actiņās skats man gremdējas,
Iz tām pretīm mirdz viņas daiļā sirds.

Saki, spulgačī,
Mazā zeltainīt,
Teic jel, mīļākā,
Vai neesi tā?

Fricis Bārda

Aka

Pie tumšās, dziļās akas
Kluss eņģelis raudāja,
Un viņa asara akā
Kā zvaigznie iekrita.

Ir gājušas dienas un gadi,
Bet akā vēl zvaigznie mirdz.
Ak, klusais eņģel, vai zini,
Tā aka bij' mana sirds.

Atis Keniņš

Glāsts

Glāstu tavas mīļās rokas,
Skūpsts mans saules rieta stars.
Grib vēl tavu galvu svētīt
Siltais, sārtais mīlas gars.

Skūpstu tavas klusās acis,
Valgās lūpas, šķīsti kaurs.
Aiziesi caur nakti dienā,
Manim dienu nebūs vairs.

Tikai krēsla, tikai miņa,
Tālu skanēs sapņu zvans,
Viņam tumsā pretī iedams
Tevi meklēs gars vēl mans.

Eduards Zeibots

Listen, Bright-Eyed Maiden!

Listen, bright-eyed maiden, golden girl,
I'll tell you of a dear girl I know:
She is tall, her cheeks rosy white,
Rosebud lips, blue eyes.

Her beautiful head, held high,
Is adorned with golden ringlets
That kiss her forehead and play lovingly
Around her mouth, yearning for a kiss.

Sometimes a dimple, Milda's favourite,
Mischievously appears in her cheek.
Then I gaze deep into her eyes
And see her beautiful heart shining there.

Tell me, bright-eyed maiden,
Golden girl,
Do tell me, my beloved one,
Are you not her?

Fricis Bārda

The Well

By the deep, dark well
A silent angel wept,
And his tear fell into the well
Like a tiny star.

Days and years have gone by,
But the star still shines in the well.
O, silent angel, I'll tell you,
That well was my heart.

Atis Keniņš

A Caress

I caress your dear hands,
My kiss is the last ray of the setting sun.
The warm and rosy spirit of love
Still wishes to touch your head in blessing.

I kiss your quiet eyes,
Your moist lips, so pure and yet enticing.
You will pass through the night into day,
There will be no day left for me.

Just twilight, just a memory,
The bell of dreams ringing far away,
Going towards it in the darkness
My spirit will still be searching for you.

Pēteris Ajgars**Miestiņš**

Te maza maiznica un sīku preču bodes,
 Un miesnieks sīks, kam jātērzē ik brid',
 Te tumšā tējnica, kur patvāris vēl spīd,
 Un maigā friziere, kas matus griež pēc modes.

Un tālāk, židīni, sēžot piedurvē uz sola,
 Sit zoles zābakiem un kaut ko sēru dzied.
 Bet pāri žogiem sārtas georgīnes zied,
 Un kalnā baznīciņa debess mieru sola.

Kārlis Zāle**Sapņu zeme**

Ir tikai paradīze viena,
 Tik viena sapņu zeme ir,
 Kur katris akmens ceļa malā
 Šķiet it kā mīļa, laipna sirds.

Tur vēji, maigi glāstot, šalko,
 Un visi sapņi spārnus pleš,
 Tur visās takās aizsapņojies,
 Lai cilvēku vai koku mežs.

Kad, maldoties pa svešiem ceļiem,
 Tev pāri salta tumsa grūst,
 Tu vienu gaismu krūtīs juti,
 To, kas no sapņu zemes plūst.

Ai, mana mīļā sapņu zeme,
 Kur paradīzes gaisma mirdz,
 Kur katris akmens ceļa malā
 Šķiet it kā mīļa, laipna sirds.

Tu tālā Dievzemī,
 Tu mana Latvija.

Alfrēds Krūklis**Aktiera mūžs**

Aktiera mūžs ir kā nemiera liesma,
 Lemts tai ir kvēlot un dzirksteles mest.
 Aktiera mūžs ir kā brīnišķa dziesma,
 Lemts tai ir skanēt un atbalsis nest.

Trauksmainas aizrit mums naktis un dienas,
 Tajās gan skumjas, gan laime un prieks.
 Gadi un mūžs mums kā virtene sienas,
 Pēkšņi tu ieraugi, matos jau sniegs.

Varbūt ka tu reizēm noguris raugies,
 Ziemeļs skarbs, liekas, sejā tev pūš.
 Bezgala skaists tomēr, mīļotie draugi,
 Ir mūsu trauksmainais aktiera mūžs.

Pēteris Ajgars**The Village**

A small bakery and shops selling small goods,
 And a tiny butcher, who has to chat all the time,
 The dark teashop still using a burnished samovar,
 And the gentle hairdresser cutting hair according to the fashion.

And further along, Jewish men, sitting on a bench by the door,
 Hammer soles on boots and sing some mournful song.
 But red dahlia flowers tower above the fences,
 And on the hill a tiny church promises heavenly peace.

Kārlis Zāle**Dreamland**

There is only one paradise.
 Just one dreamland exists.
 Where every stone by the roadside
 Seems like a dear and friendly heart.

Winds, caressing gently, whisper there,
 And every dream can spread its wings.
 Every pathway has you lost in dreams,
 Be it a forest of people or trees.

When, wandering lost along foreign highways,
 You are surrounded by an icy gloom,
 You can feel one light shining in your heart –
 A light that your dreamland radiates.

O, my beloved dreamland,
 Shining with the radiance of paradise,
 Where every stone by the roadside
 Seems like a dear and friendly heart.

Just you, dearest land, so far away,
 Just you, my Latvia.

Alfrēds Krūklis**An Actor's Life**

An actor's life is like a restless flame,
 Destined to blaze and emit sparks.
 An actor's life is like a wonderful song,
 Destined to ring out and resound.

Our nights and days pass turbulently,
 There is sorrow but also happiness and joy.
 The years of our life are strung together,
 Suddenly you notice the snow in your hair.

Perhaps you look tired sometimes,
 As if facing a harsh north wind.
 Yet infinitely beautiful, dear friends,
 Is our turbulent actor's life.

Egla Siliņa koncerts, kura ieskaņojumu varat baudīt šajā CD, notika 2015. gada 31. oktobrī Dzintaru koncertzālē, Jūrmalā. Pirms simts un vēl vairāk gadiem šo vietu sauca par Edinburgu, un pie tik eksotiska nosaukuma dzelzceļa pietura Rīgas jūras līča krastā tika, pateicoties Krievijas cara Aleksandra II meitas Marijas laulībām ar Edinburgas hercogu 1874 gadā. Tieši uz Edinburgu, vēl nebūt ne Dzintariem, pirms nendaudz vairāk kā simts gadiem ik vasaru jo bieži brauca komponists Emīls Dārziņš, lai, tuvējā Horna dārza brīvdabas estrādē jeb mušēļ (no vācu val. – gliemežnīcā) koncertu noklausīties, steigtos atpakaļ uz Rīgu rakstīt kārtējo recenziju... Vienu no savām pēdējām recenzijām Dārziņš pat beidz šādi – „pie visiem nokavētajiem vilcieniem zvērot”... Un diemžēl paspēj uz to vilcienu, kas viņu aizveda nāvē negadījumā pie Zasulauka stacijas Rīgā.

Dārziņš mira 1910. gada vasaras beigās. Un tas nozīmē to, ka ne tikai subjektīvu, bet daļēji arī objektīvu iemeslu dēļ lielākā daļa Egla Siliņa koncerta programmā iekļauto dziesmu tapušas pirms krietna gadsimta. Šodien tas saucam par latviešu solodziesmu klasiku. Nez vai toreiz, šīs dziesmas radot, Dārziņš, Vītols, Kalniņš un Melngailis par ko tādu maz iedomājās? Šaubos. Sapņošanai toreiz laika tā īsti nemaz nebija.

1901. gadā 25 gadus vecais Dārziņš un trīs gadus jaunākais Kalniņš pamet Pēterburgu un pamet Pēterburgas konservatoriju – nepabeigtu. Jo abiem daudz svarīgāka par diplomu tobrīd šķiet nepieciešamība atgriezties mājās, lai tūlīt pat ķertos pie darba. Pie latviešu mūzikas radīšanas darba.

Varam vien iztēloties, kādam bija jābūt idealisma un apņēmības mēram, lai par ko tādu sapņotu, lai ko tādu apņemtos, un lai ar šo uzdevumu godam tiktu galā.

Jau gadu vēlāk Dārziņš raksta par Alfrēda Kalniņa solodziesmām: „Divas burtnīcas jauniznākušo dziesmu būtu priekš kaut kuras lielākas kultūrtautas gluži neievērojams atgadījums. Priekš mums tas jau ir notikums. Mēs savus komponistus neskaitām pat vēl ne desmitiem, un viņu darbus arī nebūs grūti saskaitīt. Mums ir meistardarbi kora literatūrā, kuri pārspēj cittauteišu darbus tajā pašā žanrā, mums ir krietni tautasdziesmu krājumi, bet tas arī ir gandrīz viss. Nav mums vēl operas; arī simfoniskais lauks maz apstrādāts. Ar to es negribu mūsu komponistiem izteikt pārmetumus. Mūsilaika latviešu mākslinieki ir ziemicietis. No pat mazām dienām šauri, mazpilsoniski apstākļi, vēlāk ilggadīgās, miesu un garu nospiedošās studijas konservatorijā, tad dzīve, reālā, aukstā, nežēlīgā dzīve ar visiem tās prasījumiem. Tā aiziet bojā daudz spēka, daudz dzīves prieka. Aiziet neziņā „bez darba, bez augļu, bez vasariņas”, kā Rainis dzied.”

Dārziņš bija vienīgais no latviešu komponistiem, kas tolaik iedrošinājās palikt uz dzīvi Rīgā – reālo, auksto, nežēlīgo dzīvi... Jo darba šeit jaunajiem latviešu kultūras darbiniekiem, gluži vienkārši, nebija – Rīgā dominēja baltvācu kultūra. Alfrēds Kalniņš pavisam drīz dodas uz Pērnavu, Emīlis Melngailis – uz Taškentu, bet vecāka gadagājuma kolēģi – Vītols un Jurjāns – jau labu laiku iedzīvojušies Pēterburgā un Harkovā, un paliks tur līdz pat 1. pasaules kara beigām.

Un, kaut arī Dārziņa laika un enerģijas lauvas tiesu noēd kritiķa darbs, viņa koncertu recenzijās un amatbrāļu daiļrades aprakstos nezuēd idealisms - viņš nepieķāpīgi, visiem līdzekļiem – tai skaitā ar savām koncertu recenzijām - cīnās par latviešu tautas izglītošanu, tās mudināšanu aktīvai gara dzīvei.

Dārziņa – komponista – un viņa darbu liktenis ir gan skarbs, gan arī unikāls. Vien 17 dziesmas korim *a cappella* un 19 solodziesmas, un vēl nedomājami populārais „Melanholiskais valsis” simfoniskam orķestrim – tas arī viss.

Tomēr mūža īsums nebūt nav noteicošais Dārziņa daiļrades mazskaitlīguma iemesls. Drīzāk – ļoti augstās prasības gan pret sevi, gan pret mākslu. Neba sevis pašā attaisnojumam Dārziņš savulaik rakstīja: „Diletanti arvien domā, ka mākslinieks ir kā kāds automāts, kuram vajag tikai pakustināt roku, lai no piedurknes izbīrdinātu pērles. Viņi aizmirst, ka katrs mākslinieka darbs ir viņa ilggadējo ciešanu, viņa neapmierināmo ilgu un paslēptāko dvēseles kustību auglis, ka ar katru jaunu darbu viņš dod, tā sakot, gabalu no savas miesas un asinīm, ka katrs jauns darbs ir zelta grauds, kurš tikai pēc ilgas tīrīšanas un šķīstīšanas ir varējis nākt dienas gaismā...” Laikam taču tieši šī īpaši augstā kvalitātes uzstādījuma dēļ pilnīgi visas Emila Dārziņa dziesmas arī šodien ir neatņemama mūsu koru repertuāra daļa, pilnīgi visas viņa solodziesmas turpina skanēt labāko latviešu dziedoņu koncertos.

Savukārt Dārziņa rakstītais par viņa kolēģu mūziku to raksturo ļoti trāpīgi. Un nereti palīdz saprast arī viņa paša estētiskos uzskatus.

Tā, runājot par Jāzepa Vītola dziesmām, Dārziņš norāda uz viņa īpašo stilu, kurā atmests viss liekais, un jaušama tiekšanās pēc skaidrības un vienkāršības. „Viņa izteiksme ir rīsa un noteikta, plastiska, - ne par daudz, ne par maz. Viņa muzikālā valoda pārliecinoša, jūtām bagāta, bet pat visliriskākajās vietās nekad sentimentāla.” Tēlu loks niezdas no intīmas dabas poēzijas, kas „klusa, dzīva, kristālskaidra, bez ilgām un skumjām, kā dzīva, zvaigžnota ziemas nakts („Kokļu skaņas”) līdz mīlestības dzejai („Pie tava augstā, baltā loga”). Šo dziesmu Dārziņš nosauc par skaistu romanci, kas „pilna rožainas mīlestības poēzijas, poēzijas, kurai sveša ne vien salkaniība, bet arī skumjās un sāras.” To, „cik dažādas stīgas ir Vītola kokle!” apliecina gan šedevra kategorijā ierindotā episkā, dēmoniskas fantāzijas pilnā dziesma „Bīķeris miroņu salā”, gan tautasdziesmas toni atbalsojošā „Baltā bērza šūpolītē”. „Dziesmas melodija ir, tehniski ņemot, dziedāšanai viegla. Bet atdot to, kas tajā iekšā, varēs tikai retais”, arī tā par Vītola mūziku teicis Emils Dārziņš.

Savukārt par Alfrēdu Kalniņu viņš raksta: „No pašām pirmajām taktīm mēs nomanām, ka mūsu priekšā ir dzejnieks, dzejnieks, kurš savas poētiskās intencijas izteic skaņās.” „D a b a”, mūsu ziemeļu daba, mūsu Latvijas āres, mūsu bērzu birzes – lūk, no kurienes Kalniņš ņem iespaidus savai mākslinieciskai radīšanai. Un šos dabas iespaidus prast pārvērst skaņās – tur viņam līdzīga nav un nebūs...”. „Brīnos es” (...) katrs vilciens pavadījumā ir vesela glezna (...). Tā ir ilgošanās poēzija, neapmierināms ilgošanās pēc miera, mājas, tēvijas, pēc kaut kā neaizsniedzama, neatsaucama, pēc zudušās laimes, mīlestības.”

Un kādā citā vietā, joprojām raksturojot Kalniņa mūziku, viņš skar arī sava laika dominējošās estētikas izpausmes: „Tā dziļā izcietā dvēsele lirisma, kādu mēs to tagad sastopam modernā mākslā, kurš ir vislielāko dvēseles cīņu un dziļāko ciešanu rezultāts un – blakus pieminot – vairāk vai mazāk izteicies arī dažu mūsu dzejnieku, piemēram, Poruka un Aspazijas, labākos darbos; šī dziļākā lirisma īstenībā n a v Kalniņam. Kalniņš nav traģisks mākslinieks, nav „Weltschmerza” dzejnieks, nav „dekadents”. Un, lūk, tādēļ man liekas, ka Kalniņa mūzikā, cik dziļa tā arī būtu, tomēr vēl neieskan visapslēptākajos dvēseles kaktiņos, vēl neizskar vissmalkākās dvēseles stīgas. Un tikai nedaudzos savos darbos viņš tuvojas šim dziļajam lirismam.”

Paradoksālā kārtā Dārziņa teiktajā par to, ka Kalniņa mūzikā n a v, atklājas tas, kas Dārziņa paša dziesmās i r. Ir eļēģiskas grūtsirdības un traģisma ietonēta emocionalitāte, kas raksturoja gadsimtu mijas mākslu kopumā. Ir skumju, vientulības un aizlauztu cerību motīvi, kurus tā laika latviešu dzejā nereti rosināja ideālu sabrukums reālās dzīves, sabiedrības vienaldzības un neizpratnes priekšā. Arī Dārziņš savureiz nodvēts par „dekadentu” un ko

viņš atbild, precizēdams, ka par dekadentisku tolaik dēvēta teju ikkarta traģiski tonēta māksla. Tobrīd dominējošā pesimisma pretmets dzimst kā 1905. gada revolūcijas iedvesmots aicinājums uz pretsparu un vienotību, un tas latviešu mūzikā ienāk caur Raiņa dzeju. Šai diskā Raiņa „Zeltītās lapas” dzirdam Emiļa Melngaiļa interpretētas. Varenās kopas ideālu iedvesmots, Melngailis savas daiļrades ideālu saredz folkloriskās apziņas viengabalainībā, optimismā. Viņš vienmēr lielījies ar to, ka nevarot būt jūtīlīgs, un ka nesaprotot, ko Kalniņš un Dārziņš saucot par noskaņu (Stimmung). Tieši rakstot par Melngaiļa mūziku, Dārziņš savulaik teicis: „Ja kādā darbā tik lielā mērā savienota ideāla vienkāršība ar patiesu jūtu dziļumu, tad tāds jau jāsauc par mākslas darbu. Un pie tam par l a t v i s k u mākslas darbu.”

Dārziņa teiktais mums tiešām palīdz izjust un izprast laiku, kurā tapa lielākā daļa šajā diskā iekļauto dziesmu. Un ļauj apzināties gan šo dziesmu nozīmību, gan – to radītāju darba nozīmību. Ne tikai toreiz, bet arī šodien.

Savukārt Egila Siliņa programmas izvēle ļauj šo mūziku izbaudīt plašā tematiskajā un emocionālajā gammā. Te dzirdēsim gan krievu mūzikas citādes – Pēterburgas tradīciju iedvesmotas romances, kurās netrūks jūsmas un eksaltācijas (Vītola „Pie tava augstā, baltā loga”, „Man prātā stāv vēl klusā nakts”, Dārziņa „Spāniešu romance”), intīmi trauša mīlas lirika (Dārziņa „Teici to stundu, to brīdi”, „Aizver aciņas un smaidi”), rezignācija (Dārziņa „Vēl to rozes plūc”, „Sāpju spītes”, Kalniņa „Rudens zieds”), folkloriski ietonēts naivums (Vītola „Klausies, spulgcīt”, „Baltā bērzu šūpolītē”), simbolisma atblāzma („Biķeris miroņu salā”) un pat Hičkoka šausmu kino cienīgi sižeta manevri („Orhidejas sapnis”).

Vēl bez Dārziņa dziesmām lielākā skaitā šajā diskā skan Jāzepa Vītola dziesmas. Tieši viņu mēdz uzskatīt par pašu ietekmīgāko latviešu mūzikas personību 20.gadsimta pirmajā pusē, gandrīz vai par latviešu klasiskās skaņumākslas simbolu. To notice gan Vītola radošās un sabiedriskās darbības nozīme latviešu klasiskās mūzikas institūciju izveides procesā, gan viņa lielā autoritāte un nepārvērtējamā nozīme pedagoģiskajā darbā. Dibinoties Latvijas brīvvalstij 1918.gadā, Vītols kļuva par jaundibināmās Latvijas Konservatorijas rektoru, un ar īsiem pārtraukumiem palika šai amatā līdz pat 1944. gadam, kad devās trimdā. Egila Siliņa ieskaņoto dziesmu vidū ir arī vairāku Jāzepa Vītola kompozīcijas skolnieku – Jāņa Kalniņa, Bruno Skultes, Arvīda Žilinska un Tālvaiža Ķeniņa dziesmas. Šķiet, lai arī 20.gadsimta vidū un pat vēl vēlāk komponētas, tās vieno tāda kā soliedziesmas arhetipiskā tēla klātbūtne, tāda kā šūbertiski cildenas vokālās lirikas atblāzma pāri laikiem. Ar vienu vien izņēmumu, proti, Tālvaiža Ķeniņa humorpilno, mazpilsētas šarmu tēlojošo „Miestiņu”.

Pirms **Egila Siliņa** debijas Londonas *Covent Garden* Karaliskajā Operā 2011. gadā Kļīstošā holandieša lomā, *Independent* aprakstnieks Maikls Čērčs rakstīja: Neskatoties uz lielajiem panākumiem, viņš pats ir kļuvis par tādu kā Kļīstošo holandiāti. Es viņu satieku Londonā starp izrādēm Pēterburgā (dienu iepriekš) un Cīrihē (dienu vēlāk). Viņam ir mājas Vācijā, Spānijā un Latvijā. „Pēdējo desmit gadu laikā nekad neesmu kādā vienā vietā uzturējies ilgāk par trim nedēļām pēc kārtas. Un man patīk šāda dzīve”, teic dziedonis.

Basbaritons Egils Siliņš studējis Latvijas Mūzikas akadēmijā, Gurija Antipova dziedāšanas un Leonīda Viņnera operas klasēs. Karjeras sākumosmā aktīvi piedalījies konkursos, ir desmit starptautisku konkursu laureāts. Latvijas Nacionālajā Operā viņš debitēja 1988.gadā Arigo Boito operā „Mefistofelis”. Tieši ar Mefistofeļa lomu

Šarla Guno „Faustā” Vīnes Tautas operā aizskās Egila Siliņa starptautiskā karjera. (Jāpiebilst, ka viņa repertuārā ir arī trešais – Hektora Berliozas radītais Mefistofelis. Egils Siliņš muzicējis Miilānas *La Scala*, Ņujorkas *Metropolitan Opera*, Londonas Karaliskajā *Covent Garden* operā, Parīzes Bastilijas operā, Vīnes Pilsētas un Tautas operās, Barselonas, Minhenes, Cīrihes, Drēzdenes, Berlīnes, Hamburgas, Tokijas, Čikāgas un daudzus citos operamos, tāpat arī neskaitāmos festivālos Eiropā, Āzijā un Amerikā – Tenglvūdā, Savelinlīnā, Glaindbornā, Bregencā, Nomori u.c. Viņš piedalījies diriģentu Endrīju Deivisa, Kolina Deivisa, Danieles Gati, Nikolasa Arnonkūra, Kristiana Tilemana, Zubina Metas, Rikardo Muti, Seidži Ozavas, Marisa Jansona, Andra Nelsona, kā arī daudzū citu diriģentu vadītos iestudējumos.

Lai arī Egila Siliņa atveidoto lomu klāsts ir plašs – no Eskamīljo līdz Edipam, no Johanāna līdz Jago, no Votāna līdz Dēmonam (viņu mēdzot dēvēt par operpasaules dievu un dēmonu), un kopskaitā tās tuvojas jau simtam, pēdējo gadu laikā viņu daudzviet pasaulē gaida tieši kā izcilu Vāgnera varoņu interpretu. Egils Siliņš piedalījies arī Mocarta, Bēthovena, Mendelsoņa, Brāmsa, Dvoržāka, Šostakoviča oratoriālo un simfoniskos opusu atskaņojumos.

Par Votāna lomu Latvijas Nacionālās operas „Nībelunga gredzena” tetraloģijas iestudējumā mākslinieks 2013. gadā saņēma „Latvijas Gāzes” balvu kā gada labākais solists LNO, viņš ir trīskārtējs Latvijas Lielās mūzikas balvas ieguvējs (1996,2003,2014), Triju zvaigžņu ordeņa kavalieris. 2011.gadā viņš tika atzīts par gada labāko dziedātāju Horvātijā. Sadarbību ar Māri Skuju viņš ieskaņojis arī Čaikovska, Rahmaninova un Musorgska dziesmās, ir piedalījies operu „Valkīra” (M.Elders), „Aļeko” (V.Fedosejevs), „Rinaldo” (H.Bikets), „Samsons un Dalila” (K.Deiviss), „Dēmons” (V.Fedosejevs), „Kāziņas” (V.Aškenazi) DVD ierakstos, kā arī Šūberta un Mocarta garīgās mūzikas ieskaņojumos. „Sony Classical” ar viņa piedalīšanos izdevis CD „Vāgners Šveicē” (Cīrihes Tonhalles orķestris, diriģents D.Zinmans).

Šodien dziedoņa ikdienu pārsvarā ir lielle projekti – vokāli simfoniskie darbi vai operas, solokonzertu paliekot arvien mazāk. Pirms latviešu solodziemju koncerta Dzintaros intervijā Latvijas Radio dziedonis vēlreiz apliecināja: „Nereti man pietiek vien ar divām dienām Latvijā, lai atjaunotu spēkus. Es ļoti vēlos uzstāties Latvijā un it īpaši gribu dziedāt latviešu mūziku. Mani jau labu laiku brieda doma, ka latviešu vokālā kamermūzikā ir daudz par daudz aizmirsta. Raksturojot šīs dziesmas, jāsapka, ka mēs, latvieši, esam tādi sēriģi – mums trūkst jaunu dziesmu! Bet tā sīms ir dziesmu tekstos, kas glāsta latvieša dvēseli. Kurš gan cits to popularizēs, ja ne mēs paši, un kāpēc ne tieši solisti ar vārdu?!” Dziedonis uzskata, ka „Izpildīta augstā līmenī, tā noteikti ieinteresētu arī citzemju publiku. Mums ir daudz kvalitatīvas mūzikas. Nevis jābaidās, bet jādzied un jāspēlē.”

Pianists **Māris Skuja** Latvijas mūzikas akadēmijā vēl bez klavierspēles studēja arī kompozīciju un mūzikas teoriju. No 1974. Līdz 1990.gadam viņš bija repetitors Latvijas Nacionālajā operā, un par šo laiku Egils Siliņš teic: „Ar Māri sadarbojamies jau 30 gadu garumā – atceros, ka sākām vēl tad, kad biju pēdējo kursu students Latvijas Mūzikas akadēmijā - 1985. vai 1986.gadā. Sāku jau palēnām dziedāt Operā, un Māris bija viens no tiem magnētiem, ar kuru kopā visi dziedātāji gribēja muzicēt un strādāt mēģinājumos”. Kopš 1991.gada Māris Skuja strādā Grācas operā Austrijā, kopš 2002. gada tur vada arī operas studiju. Viņš regulāri muzicējis Vīnes Belvederes konkursā, tāpat nereti piedalās žūrijas darbā dažādos konkursos. Kā repetitors piedalījies vairāk nekā 100 iestudējumos – gan operu, gan oratoriju, kantāšu un operēšu - sagatavošanā. Viņš strādājis kopā ar daudziem izciliem mūziķiem, tostarp – Anu Pusaru, Ivonni Nēfu, Adrianu Piečonku, Gabrielu Lehneri, Hariju Pītersu un Andžeju Doberu. Koncertējis Francijā, Somijā, Zviedrijā, Polijā, Kanādā, Čehijā, ASV un Šveicē.

